

Ministerstwo Zdrowia
Departament
Zdrowia Publicznego

Warszawa, 30 maja 2022 r.

ZPR.055.6.2022.AW

Pan
Witold Fydrych
Prezes Stowarzyszenia
„Słodka Jedynka”

Szanowny Panie,

odpowiadając na petycję dotyczącą wprowadzenia pielęgniarek środowiska nauczania i wychowania albo higienistek do wszystkich szkół i przedszkoli w Polsce w celu zapewnienia opieki dzieciom chorym na cukrzycę typu 1, przedstawiam następujące wyjaśnienia.

Obowiązkiem dyrektora placówki oświatowej (przedszkola lub szkoły) jest zapewnienie dziecku bezpiecznych warunków pobytu, z uwzględnieniem jego potrzeb zdrowotnych. Zgodnie z art. 155 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, z późn. zm.), w celu zapewnienia dziecku podczas pobytu w placówce oświatowej, odpowiedniej opieki, odżywiania oraz metod opiekuńczo-wychowawczych rodzic dziecka przekazuje dyrektorowi uznane przez niego za istotne dane o stanie zdrowia, stosowanej diecie i rozwoju psychofizycznym dziecka. W omawianym przypadku, dotyczy to w szczególności przekazania przez rodziców informacji od lekarza sprawującego opiekę nad uczniem z cukrzycą o objawach oraz sposobie postępowania w sytuacji wystąpienia zaburzeń stanu zdrowia (hiperglikemia lub hipoglikemia).

Jednocześnie, zgodnie z ustawą z dnia 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami (Dz. U. poz. 1078), opiekę nad uczniami z chorobami przewlekłymi i niepełnosprawnością sprawuje pielęgniarka lub higienistka szkolna, której zadania w tym zakresie obejmują m.in. realizację świadczeń pielęgniarskich oraz wyłącznie na podstawie zlecenia lekarskiego i w porozumieniu z lekarzem podstawowej opieki

zdrowotnej, na którego liście świadczeniobiorców znajduje się uczeń, zabiegów i procedur leczniczych koniecznych do wykonania u ucznia w trakcie pobytu w szkole. Zapewnienie właściwej opieki uczniowi z chorobą przewlekłą wymaga współpracy pielęgniarki albo higienistki szkolnej z lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej, rodzicami oraz dyrektorem i innymi pracownikami szkoły. Współpraca ta polega na wspólnym określeniu sposobu opieki dostosowanego do stanu zdrowia ucznia w sytuacji konieczności podawania leków oraz wykonywania innych czynności podczas pobytu ucznia w szkole. Dotyczy to każdego ucznia z chorobą przewlekłą i nie jest zasadne wprowadzanie szczególnych regulacji dotyczących nakazu sprawowania przez pielęgniarkę w szkole opieki nad dziećmi z cukrzycą.

Wymaganą dostępność pielęgniarki lub higienistki w szkole określa załącznik nr 4 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 540, z późn. zm.), od poniedziałku do piątku, w dniach i godzinach dostępności świadczeń, zgodnie z warunkami umowy zawartej ze świadczeniodawcą, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy, według norm dotyczących zalecanej liczby uczniów na jedną pielęgniarkę lub higienistkę szkolną.

Ustawa stanowi ponadto, że podawać leki lub wykonywać inne czynności wynikające z opieki nad uczniem przewlekle chorym może również pracownik szkoły (np. wychowawca klasy), który wyrazi na to zgodę. Dlatego ważne jest zapewnienie pracownikom szkoły należytej wiedzy i przygotowania do tego, aby w sposób bezpieczny i skuteczny mogli opiekować się uczniami przewlekle chorymi. Zgodnie z ustawą, dyrektor szkoły zapewnia pracownikom możliwość szkolenia lub w inny sposób zdobycia wiedzy na temat sposobów postępowania wobec uczniów przewlekle chorych, odpowiednio do potrzeb zdrowotnych uczniów. Rozwiązanie to pozwala dostosować szkolenia do konkretnych potrzeb uczniów.

Również Ministerstwo Zdrowia włącza się w te działania organizując, wspólnie z wojewodami i kuratoriami oświaty, coroczne szkolenia pt. Dziecko z cukrzycą, dla pracowników szkół i przedszkoli.

Ponadto na podstawie ustawy o opiece zdrowotnej nad uczniami Minister Zdrowia wystąpił do Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego o opracowanie zaleceń postępowania wobec uczniów z cukrzycą podczas pobytu w szkole, które zostaną opublikowane w formie obwieszczenia. Obecnie jest analizowany wstępny projekt dokumentu opracowany przez Sekcję Pediatriczną Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego.

Ustawa o opiece zdrowotnej nad uczniami dotyczy dzieci w szkołach, ale zawarte w niej rozwiązania mogą być odpowiednio stosowane w przedszkolach. Nie ma natomiast obecnie możliwości zapewnienia dostępności pielęgniarki w tych placówkach.

Rozważając możliwość wprowadzenia szerszej dostępności pielęgniarek w placówkach oświatowych należy mieć na uwadze fakt, że systematycznie następuje „utrata” kadry pielęgniarskiej, a średnia wieku pielęgniarek szkolnych jest wyższa (57 lat) niż ogólna średnia wieku pielęgniarek w Polsce. W 2021 r. średnia wieku pielęgniarek wynosiła nieco ponad 53 lata, a najwięcej czynnych zawodowo pielęgniarek, to osoby między 51 a 60 rokiem życia. Niemal 30% czynnych zawodowo pielęgniarek nabyło już prawa emerytalne, jednocześnie prognozowany jest „odpływ” kadry w następnych latach.

Z informacji uzyskanych z Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych wynika, że do realizacji w 2022 r. zaplanowano 30 kursów kwalifikacyjnych w dziedzinie pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania, umożliwiających podjęcie pracy w szkole (planowana liczba uczestników – 1053).

W związku z powyższym, nie jest obecnie możliwe zapewnienie „pełnoetatowej” dostępności pielęgniarki w każdej placówce oświatowej, jednak ze względu na wagę zagadnienia w Ministerstwie Zdrowia analizowane są wszelkie możliwe działania, zarówno o charakterze legislacyjnym, jak i pozalegisłacyjnym, które mogłyby przyczynić się do zwiększenia dostępności pielęgniarek szkolnych i poprawy sytuacji w zakresie opieki profilaktycznej dla dzieci i młodzieży w szkołach.

Z poważaniem

Dorota Olczyk

Zastępca Dyrektora

/dokument podpisany elektronicznie/

Do wiadomości:

Ministerstwo Edukacji i Nauki
DWEW-WWPB.054.1.2022.BN